

**Eestimaa Kinnitus A.-S.
E. K. A.**

AKTIVA.	Bilanss 31. detsembriks 1926. a.	PASSIVA.	
Kassa ja pankades	12.943.854,17	Aksiakapital, täiesti sisse makstud	24.000.000,—
Väärtpaberid ja vekslid portfellis	24.729.443,96	Tagavarakapital	6.924.889,61
Elukinnituse preemiatagavara väärt-paberid	9.250.000,—	Eri-tagavarakapital	628.476,—
Teistes kinnifusseltsides	5.416.112,23	Kinnisvarade ja inventari kustutamise kapital	3.565.868,45
Nõudmised agentide vastu	5.941.284,02	Tagavarafond:	
„ deebitoride vastu	2.562.377,05	Preemiareserv omal arvel —	
Kinnisvarad	13.751.429,—	tulekinnitus	14.315.095,—
Tallinna Majaomanikkude Krediit-Seltsi võla		Preemiareserv omal arvel —	
kustutamise fond	4.151,86	veokinnitus	200.000,—
Inventar	2.383.628,55	Preemiareserv omal arvel —	
Sissenõudmata protsendid	454.460,—	õnnetusjuhusetekinnitus	95.118,—
Kautsjonid	22.760,—	Preemiareserv omal arvel —	
Preemiatagavara-depot — elukinnitus	2.674.758,—	elukinnitus	9.704.594,—
Laenud elukinnituspoliiside peale	371.300,—	Preemiareserv edasikinnitajate	
Aeglastatud preemiad — elukinnitus	1.203.607,—	osa — elukinnitus	1.187.710,—
		Preemiaülekanne — elukinnitus	
		omal arvel	1.372.164,—
		Preemiaülekanne — elukinnitus	
		edasikinnitajate osa	179.236,—
			27.053.917,—
		Kahjutagavara omal arvel —	
		tulekinnitus	4.151.991,—
		Kahjutagavara omal arvel —	
		veokinnitus	437.487,—
		Kahjutagavara omal arvel —	
		õnnetusjuhusete kinnituse tasu-	
		maksud	979.800,—
		Kahjutagavara omal arvel —	
		õnnetusjuhusete kinnituse pen-	
		sionid	1.277.782,—
		Kahjutagavara omal arvel —	
		elukinnitus	2.250,—
			6.849.310,—
		Kohustused teiste kinnitusseltside vastu	4.145.582,42
		Kreeditorid	2.555.054,50
		Obligatsioonid kinnisvarade peale	28.700,—
		Eftesaadud protsendid	57.644,—
		Käsirahad — elukinnitus	832.990,—
		Kinnitusvõtjate dividendide fond — elukinnitus	143.280,—
		Eelmiste aastate väljavõtmata dividendid	18.775,—
		Üleminevad summad	1.309.028,—
		Puhaskasu 1926. a.	3.595.650,86
			81.709.165,84
	<u>81.709.165,84</u>		

Juhatus.

EESTI RAUDTEELASTE

TARVITAJATEÜHISUS

PEAKONTOR: Tallinnas, Telliskivi 24, omas majas

Telefon: Balti 283, linna 10-87.

Liikmeid — 4000.

Kauplusi — 17.

Ühisuse omad kapitalid 8.500.000.

Kauplused Tallinnas:

Toiduainete-kauplused: 1. Baltijaama taga; 2. Telliskivi 23; 3. Vana Kalamaja 20; 4. S. Ameerika 15; 5. Falkpargi 14.

Lihakauplus: Telliskivi tän. 24, omas majas.

Saapa- ja toiduainete-kauplus: Kopli 20.

Toiduainete-kauplused: 1. Nõmmel, S. Pärnu mnt. 48; 2. Tapal, Lai tän. 5; 3. Narvas, Joala t. 11/18; 4. Sondas, Hammerbergi majas; 5. Kohflas, Ontoni majas.

Vagun-kauplused liiguvad: Tallinna—Irboska—Narva—Haapsalu—Paldiski ja Sonda—Musvee liinidel. — Ühisuse liikmeks võetakse kõiki raudteeteenijaid ja töölisi ning nende perekonna-liikmeid.

.....

Raudteelane, kes oma ühisusest kaupu ei osta, on enese vaevaga teenitud raha vaenlane.

Mida varem see arusaamine tarvitajale selgeks saab, seda kasulikum tema enesele, kui ka üldrahvamajandusele.

Astudes ühisuse liikmeks ja ostes tarvisminevad kaubad ühisuse kauplustest, aitate koguda ühiskondlikku vara, mis pandud teie heakäekäigu parandamise teenistusse teie soovide kohaselt.

SIDE

Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskliidu häälekandja.

Toimetuse kolleegium: **A. Lepp** (üldriigiteenijad – kolleeg. esimees), **J. Koff** (post), **J. Rukki** (raudtee – kolleeg. sekretär), **A. Michelson** (vastutav toimetaja).

Tellimise hinnad:
Aastas postiga . . . Mk. 200.—
Poolaastas „ 100.—
Üksiknumber
15 mk.

Ilmub 1–2 kord kuus
Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, raudtee laodes, Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskliidu kuuluvate organisatsioonide juhtivate osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohtil.
Toimetuse ja talituse:
Tallinna, Tehnika t. 16-c. Telefon: Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad kuus:
Terve lehekülge Mk. 3000.—
Pool lehekülge „ 1500.—
Veerand „ „ 750.—
Kaheksandik „ „ 400.—
Tekstis 50 prots. kallim.

Nr. 12

August 1927 a.

IV. aastakäik.

Koostöö ja ühistunde arenemine tähtsa tegurina riigiteenijate kutseühisuslikes liikumises.

Professionaalliikumise ideelised juhid seadsid põhimõtteliku nõudmise üles juba noil aegadel, kui parteipoliitiline võitlus mitte niivõrd intensiivne ei olnud, nagu viimase aastakümne jooksul, et ametiühisused jäägu kindlasti eemale parteipoliitilisest võitlusest. Ja me näeme tegelikus elus, et nende maade ja riikide ametiühisustes, kus seda põhimõtet on pooldatud, areneb võitlus töö ja kapitali vahel märgatava eduga tööliste kasuks, kuna aga poliitilise võitluse suundunud tööliste organisatsioonid (Itaalia, Austria, Venemaa) palju kaotama on pidanud. Ka need eesti tööliste ametiühisused, kuhu ei ulatunud kommunistide poliitika lagastav mõju, jäid teguvõimsateks ja töötavad võrreldes häa eduga, nagu trüki-, nõela- ja osa vabrikutööliste ametiühisusi. Teised lubasid partei-poliitilist võitlust kanda oma organisatsiooni, lõhkusid seesmise kooskõla, üksmeele ja jäid seepärast kiratsema, mis end töölistkonnale valusalt tunda annab võitluses oma olukorra parandamise eest. Iga organisatsiooni arenemise ja edenemise saladus peitub tema seesmises jõus, kust piinlikult tulevad eemale hoida igasugused lahkkelisid tekitavad tegurid, milleks kõige enam põhjust annavad poliitilised kired, kui nad seal lahti peasevad. Praegusel ajal, väärtuste ja isegi printsiipide ümberhindamise ajajärgus, seltsivad poliitilistele motiividele veel teised motiivid, mis organisatsioonide seesmises elus sageli saatuslikku osa etendavad. Küllalt on mõnikord põhjendamata kahtlusest, mis üles tõstetakse ideelise organisatsiooni tegelase vastu, kui kooskõla seesmises organisatsiooni elus vankuma lööb,

rääkimata väiklastest intriigidest, kadedusest isiklistest vahekordadest liigete vahel, millele antakse sageli eriline tähtsus ja ohverdatakse üldhuvisid.

Riigi- ja omavalitsusteenijate kutseühisusline liikumine on üks haru ametiühisuslikes liikumises, kus maksavad needsamad printsiibid; analoogilised on ka sihid, kuigi võitlustaktika pisut lahku läheb ametiühisuste võitlusviisidest. Seepärast peaks riigiteenijate kutseühisuslike liikumise ideelised juhid ammutama teadmisi ametiühisuste ajaloost, kus leidub palju tänuväärset materjali, mida võiks tarvitada praktilises elus selleks, et ära hoida raskeid ja andeksandmata eksitusi. Riigiteenijate kutseühisuslike liikumise ajalugu ei ulatu kaugemale kui meie noore põlve mälestused ja peab lausa tunnustama, et riigiteenijaid koondada ühiseks organiseeritud perekaks on veel raskem, kui tööliste hulka mobiliseerida ühise ametiühisuste lipu alla, ehkki esimesed teadupärast kõik kuuluvad n. n. haritlaste hulka. Kui ametiühisuste juhid ametiühisustest parteipoliitilise võitluse eemale tõrjuvad, mis organisatsiooni seesmise ellu lahkkelisid ja lagunemise idusid toob, siis ei pruugi seda palju karta küll riigiteenijate kutseorganisatsioonides, kus leidub suur hulk liikmeid, kel poliitilist nägu üleüldse ei ole. Riigiteenijate samuti ka omavalitsuse teenijate peres näeme hulk inimesi, kui see mitte rõhuv enam pole, kes ühtegi poliitilisse parteisse ei kuulu ja seepärast neil mingit siduvat poliitilist ilmavaadet ei ole. See on nähtus, milles süüdi endised ajad, kus riigiteenija ei tohtinud iseisvalt mõelda ega kuhugi seltsi ega ühinguusse kuuluda ilma ülemuse eeskirjata.

Selle tõttu tuntakse meie poliitiliste erakondade sihte ja väärtust nii palju, kui palju tuntakse erakondade kandvaid jõude ja nimetatakse erakondi alles liiderite nimede järele, nagu Tõnissoni, Pätsi, Strandmanni, Martna erakond. Kuid teisest küljest on sellel pahel ka omad hääd küljed: riigiteenijate kutseorganisatsioonidest jääb eemale poliitika, poliitiline võitlus, mis säääl võiks lagunemisele põhjust anda. Näib, et koostöö ja ühistunde arenemiseks riigiteenijate kutseorganisatsioonides on kõik eeldused olemas, mis peaks kergendama riigiteenijate võitlust oma olukorra parandamise sihis. Ja peab ütlema, et organisatsioonidel on korda läinud mõndagi saavutada, mis ilma organisatsiooni kaasabita vaevalt võimalik oleks olnud. Kuid see „mõndagi“ tundub liig tähtsusetu võrreldes nende suurte puudustega ja hädadega, mille all riigiteenijad kannatavad. Riigiteenijate pere on ju õige suurearvuline ja võiks enesest kujutada organiseerituna sarnast üksust, millel mõjuv tähtsus peaks olema riigiteenijate eneste saatuse määramisel kui ka ühiskondliku elu arenemise suhtes, seda enam, et riigiteenijate kutseorganisatsioonid nihkuvad edaspidi ikka enam ja enam ühistegeliste organisatsioonide alusele, kus väga laiad tegevusepiirid avanevad. Nagu puht-kutseprobleemid, samuti ka ühistegelise eluprobleemid annavad endid lahendada otstarbekohaselt ainult siis, kui organisatsiooni liigete hulgas valitseb kindel töötahe ja ühistundest arusaamine. Ei ole sugugi õige sarnane vaade, nagu ei sobiks kutseorganisatsioonid ühte ametnikud, alamteenijad, ülemad ja riigi ettevõtete töölised, vaid tuleks neid klassivahedega eraldama hakata ja igale grupile oma organisatsioon ellu kutsuda. Milleks seda vaja? Kas leitakse, et riigiametnikkude olukord ja seisus peab tingimata teistest riigiteenijaist erinevama ja et see kohustab isolatsiooni abinõusid käsile võtma?! Demokraatia on ise hukka mõistnud seisuste vaheseinad ja majasteet-rahvaesitid seadusandlisel teel need ära kaotanud, mis tohiks teada olla eeskätt just riigiametnikkudele, kes vabariigi seadusandlusega kõige lähemas kokkupuutumises. Kaugele jõuab väike rahvas, kui seisustesse ja klassidesse hakkaks ennast killustama ja mis juhtuks siis, kui jälle meid üldine hädaoht kutsuks võitlema õlgöla vastu, nagu seda tegi terve rahvas 1919 aastal?! Säääl oli vaja ühist keelt, säääl oli vaja ühistunnet ja koostööd kõikide kihtide vahel, mis kind-

lustas riigi iseseisvuse ja rahva vabaduse. Needsamad riigiteenijad – ametnikud, ülemad ja alamteenijad – sündisid siis väga hästi ühte organisatsiooni, kus meeldegi ei tulnud seisuste vahed, killustamised, vaid töötati koos ühise sihi kasuks. Sellest on palju aastaid möödunud ja riigiteenijad nüüd ise oma seesmist elu korraldama hakanud. Ellu on kutsutud terve rida organisatsioone, kes töötavad ka ühise sihi kasuks, – riigiteenijate olukorra parandamiseks ehk oma elu korraldamiseks. Siin ei peaks mingisuguseid asjaolusid ette tulema, mis rikuks üksmeelt, ühistunnet, leplikku koostöötamist ja kõigi kaasatõmbamist ühise sihi kättesaamiseks. Kuid paraku näeme riigiteenijate kutseorganisatsioonide seesmises elus sarnaseid pahesid, mis ilmsiks võiksid tulla ainult säääl, kus tegemist on arenemata ja alateadliku kihiga. Kuna aga riigiteenija kuulub kahilemata haritlaste hulka, siis tuleb nende pahede põhjuseid otsida ainuüksi ta arenemata ilmavaatest, mis ei ole jõudnud ümbersündinud korruga harjuda. Ei suudeta unustada vanu aegu, kus ülema, ametniku ja alamteenija vahel valitses ülepääsematu kuristik; ei suudeta isegi unustada seda organisatsiooni liikmena, kus kõik liikmed üheväärilised, vaid katsutakse ka siin veel püsti ajada vaheseinu, mis juba mädanenud ja püsti seista ei taha. Raudteelaste kutseorganisatsioon oleks üks teguvõimsamatest riigiteenijate organisatsioonidest Eestis, kui säääl kokku langeks vaheseinad, mis eraldavad ametnikke ja ülemaid alamteenijatest. Raudteelaste pere jaguneb 13-sse organisatsiooni, mis jõudude koondamise ja töö tagajärgede peale vist küll hääd mõju ei avalda, seda enam et nad kõik oma ette autonoomsed on ja viimasel ajal mõni neist isegi keskühingu ei kuulu. Loomulikult raskendab sarnane killustamine koostöö võimalusi ja seesmises elus nõrgendab ühistunde arenemist. Kuid raudteenistus on väga mitmeharuline ja teenijad ükssteisest laiali pillutud, mispärast organisatsioonide rohkus ehk kuidagi põhjendatud on. Iseasi on küll postiteenijate organisatsiooniga, kus mitu aastat koos töötada võisid kõik posti- telegr.- telefoni-teenijad, vaheseintes vajadust tundmata, mispärast organisatsioon üks teguvõimsamatest osutus teiste riigiteenijate kutseorganisatsioonidega võrreldes. Üks grupp ametnikke, kellele nähtava häämeelega seltsisid ka mõned üksikud asutuste ülemad oma abidega, leidsid, et neile ei sobi ühiselt aru-

tada omi asju alamteenijatega, postiljonidega ja sellepärast audusid juba mõnda aega mõtet: vaheseinad üles seada, lahku lüüa teistest! Küll vaieldi teiselt poolt killustamise vastu ja tehti selgeks selle mõtetus, kuid klassivaheline jonnimine oli alatud ning tarvis näidata, et meie ka mehed oleme. Jutt on Tartu meestest, kes muidu nii tusedad ja põhjalikud oma töös ja kaalumistes tahavad olla, kes isegi vajalikke uuendusi, mis maksma pannakse teenistuses, visadusega vastu võtavad, — need mehed viisid oma organisatsioonis revolutsioonilise „uuenduse“ valgust kiirusega läbi, asutades ühe päeva jooksul „ametnikkude kutseühisuse osakonna Tartus“. Võiks ju aina rõõmustada selle üle, et mehed, kes suuremat huvi senini pole organisatsiooni vastu tunnud, nüüd äkitselt tarvitud tundsid käed külge panna ja kaasa tõmmata. Kuid paraku, nagu selgub, ei ole siin tegemist mitte kaasatõmbamisega, vaid lahkkelide tekitamisega ühises peres ja ühise pere lõhkumisega. Üksikasjad räägivad sellest, kuidas sunniti teenijaid allkirju andma lahkulõomise kasuks vanast organisatsioonist, milleks paar ülemust oma

õnnistuse kaasa andsid; kuidas mahategevai kihutustööd vanade tegelaste vastu teenijaskonnas levitati; kuidas lubati soodsaimaid teenistustingimusi neile, kes uude organisatsiooni astub ja ümberpaigutusi ette võtta nende suhtes, kes vanasse osakonda jäid ja killustamist tarvilikuks ei pidanud. On siis tarvis kutseorganisatsioonis sarnast jaburdamist, sarnast segadust, sarnast kihitide vahelist ässitamist, mis hävitab ühises peres sõbraliku vahekorra, vastastiku arusaamise ja organisatsioonis nii vajaliku koostööd. See on väga kallis katse, mida tehakse organisatsiooni arvel. Ei või ometegi lubada isiklike asju ja vahekordi õiendama hakata kutseorganisatsiooni pinnal, kus peab valitsema sõbralik vahekord, ühistunne ja ühine püüd üldhuvides ja ainult üldhuvides tegutseda. Samuti ei saa lubada ühingus klassivahede tegemist (ülemad ametnikud ja alamteenijad), mis organisatsiooni seestmist jõudu aina nõrgendab. Sarnastest pahedest tuleb ettevaatlikult eemale hoida, kui soovitakse riigiteenijate kutseorganisatsioonide tähtsust tõsta ja nende kaudu midagi kätte saada.

Surmakeeris.

Romaan maailmasõja päevilt. Arnold Kõiv.

3

—„Ei,“ vastas Kõrkjasmägi: „Põhjas pole aurikule vaba sõiduteed.“

II. Kootikute röövpüüdjad.

Aeglaselt venisid pikad, ohurikkad tunnid, kuni viimaks mõrgavasse laotusse imbuma hakkas halli aopiima ja taeva idakaar koidiku lõomas viimaks lõkkele löi. Ilm rahunes märksa, ning kui horisondil rulluvate pilvekägarate vahele kerkis hõõgav päikesekiir — lõõtsus meri juba nii laisalt, et põgenikud mahti said hinge tõmmata ja veidi ümber vaadata.

Nii kaugel, kui silm seletas, läikis ainult vesi, vesi ja vesi. Väike, vigane lodi laias vesikõrbes, meeskond väsinud, kehvalt rietatud ja täitsa toidumoonata — sellane oli seisukord, mis võis meeletehetele viia iga vähem karastatud inimese: sunnivanglast vesivanglasse nälja- ehk uppumissurma hukkuma — see kujuneski, nagu karta oli, hulljulge põgenemise kurvaks tulemuseks. Jah, mis ette võtta? Kuhu püüda — kas saare või mandri suunas? Ja kuidas seda teha purjedeta ja tarvilise arvu aerudeta?

Õõ kestes oli tugev tuul neid kahtlemata kaugele ulgumerele ajanud, kust kaldani palju, palju kilomeetreid. Ja tundmatul kaldal — kas ei ähvarda seal suurim hädaoht — just rannavalvuritele käte vahele jooksta ehk valvelaeva nägemispiirkonda sattuda?

Kuid põgenikkude kolmik oli kauge sellastest mustadest muremõtetest. Vabadus joovastas neid, andis neile jõudu ja julgust — ning nad vaatasid tulevikku kõige roosilisemal pilgul, lootes üle saada igast raskusest.

Valguse saabumisel oli nende esimeseks tööks — määrata vahikord, et kindlustada end ebasoovitavate üllatuste vastu. Siis kohendati riideid ja lotja ning tehti põhjalik ülevaatus kogu oma kraamile ja sepihõõseti üldjooneline tegevuskava lähema tuleviku kohta. Lodjas lebasid kolme kägistatud valvuri laibad, kuna kõik teised meri ju katastroofi momendil oli pärinud. Valvurite riided kisti seljasi, laibad aga seoti jalgupidi kokku, vabaneti ise ahelaist, seoti need surnudele ballastiks ümber keha ning

loobiti kooljad üle parda, kus nad jäljetumalt sügavikku vajusid. Vahtide taskuist saadi mehaaniline tulesüütaja, tubakat, paar nuga ning muud kribu-krabu ja, mis peasi, vöödel leidusid laetud, suurekaliibrilised revolvrivid ühes väheldase hulga tagavarapadrunitega, millised, kauasest vees viibimisest hoolimata, laskevõimelisteks osutusid. Kuid toidumoon ja vesi puudusid täielikult. Ja just nende järele tunduski juba praegu tungiv tarvidus: ärevusrikas ja raske õõ oli mehed kurnanud vaimliselt ja füüsiliselt, nälg näpistas kõhtu ning janu kõrvetas kurku. Ja lisaks veel see piin — näha ringi ainult vett, vett ja vett, kuid siiski vaevelda veepuudusel! Päikese tõusuga suurenes temperatuur ja ühes sellega ka jänuhäda tund-tunnilt. Mehed suutsid vaevalt veel aerusi liigutada, tuul oli soikunud täitsa, meri läikis siledana kui sinine peegel — ja lodi peaaegu ei nihkunud paigastki.

Valvurite pesu ja riided jagati eneste vahel. Prantslane ja vana hobusevaras rüetused täielikku vangivahi vormi, dr. Illinor Kõrkjasmägi aga, kelle hüglakogule ei leidunud vähegi sobivat ülikonda, heitis seljast oma vangirüü ja leppis ainult tunni-mehe puldanist vihmakuuega, mis ulatas talle vaevalt põlvini.

Püüdes jänupiina vähendada, kastsid mehed end meres üleni märjaks. See tõi küll väikest kergendust ja karastas närbumud närve, kuid soolane vesi tungis vangla sõõdikuist tähniliseks puretud nahani, tekitades kibedat, kihelevat kipitust. Lõunaks ei tundunud enam pisimatki õhuliikumist, päike aga sätendas igast veepiisast otse pimestavalt, nii, et valus oli silmi lahti hoida. Isegi mustlane Ruzi, see karune musklite kuhi, väsis märksa, ja aer ta käes käis raskelt ning aeglaselt. Tund tunni järele püüti lääne poole, kuid vetepiir ei tahtnud ega tahtnud lõppeda. Vastu õhtut pani prantslane aeru käest ja ta muretu sädin ning naer kostusid nüüd ainult ajuti, suurte vaheaegadega.

Kui loojenes päike, väsis Kõrkjasmägigi, üksnes mustlane, nohisedes pullina, sõudis peatumata, nagu jonni ajades surmava väsimusega. Kirjeldamatuse januvaevas mõõdus meestele teine priiuse õõ. Und ei tulnud kellelegi mõttesegi. „Seitsesada“ ja mustlane sõudsid vaheldumisi, vaene Gai lamas vaikselt lodja põhjas, ja ainult aegajalt tulev surutud ohke tunnistas, et uni pole kõitnud ta piinatud meeli. Juba koi-

dikul, niipea, kui taganes kottipimedus, kiindusid kõikide pilgud otsivalt loode poole, kuid endiselt sinetas vastu ainult mõõtmatu vesikõrbe.

Janust poolhulluna, põlevail silmil ja moonutatud näol, kummardus Gai üle parda, valmis neelama merivett, kuid Kõrkjasmägi, hoolimata akrobaadi rabelusest ja kisast, kiskus ta veel viimasel silmapilgul eemale, päästes seega ajutisekski meeletu noormehe veel suuremast piinast, mida oleks sünnitanud iga joodud soolase vee piisk.

Asjata valvas Kõrkjasmägi, revolver pihus, mõnd juhulikku merelindu. Neid polnud nähagi, ehk kui ilmus mõni vaatepiirile, siis, igatahes, väljaspool laskepiire. Viimaks meisterdas endine õigusteadlane traadijupist ja nõõrist õnge, pani haagi otsa paadi põhjast leitud limuka ning heitis püügiriista vette. Kuid asjatuks osutus tunde kestev püük, meri paistis kalalagedana nagu kaev: küllap vist söõtki oli liig vilets.

Keskpäeval silmasid merehädalised valaskala. Aga see ujus kaugel, ja kui olekski lähenenud, siis puudus põgenejail ometigi võimalus teda tappa. Mustlane sülitas ainult, pööras merehüglasele selja ning torkas roidunud, tumeda pilgu jälle läände.

Väike prantslane nõrkas tund-tunnilt. Magas hooti, püsis lühikest aega siis ärkvel ehk jampsis ja märatses nii, et enesetapmise või muu õnnetuse ärahoidmiseks sunnitud oldi ta pingi külge kinni kõitma. Aeg-ajalt niisutas Kõrkjasmägi ta rinda ja pääd ning püüdis tad selguse hetkeil lohutada, kuid vaene akrobaat vehkis nõrgalt ainult käega ja naeratas lootusetult.

Nii saabus aeglaselt kolmaski täheküllane õõ, venides just nagu lõpmatus. Mustlanegi väsis lõppeks, langetas aeru ja heitis pikali. Tuult aga ei tõusnud, ega polnud tunnu-seidki, mis lubaksid oletada ta tulekut.

Kui järgmisel varahommikul ootas surijaid üllatus — mõne meremiili kaugusel, ida pool, paistis laev!

Kõrkjasmägi märkas seda esimesena, kuid ei julgenud uskuda oma silmi, kartes, et hääbub see kõrgemastiline, massiivne meresõiduk palavikulise aju pettekujutelmina. Ta müksas mustlasele külge, käega laeva osutades — ning oh õnne! — mustlane nägi purjekat sama selgest nagu ta isegi! Siis ikka pole see paljas viirastus, siis ikka ujub lähekonnas reaalne laev, millele nad

pääseda võiks, oodaku säääl kas või ahelad ja uus vangistus!

Ajaviitmata kõideti pootshaagi külge valge särk, mustlane asus sõudepingile, kuna „Seitsesada“ meeleheitlikke hädasignaale hakkas andma.

Laev — mahukas mootorpurjek nimelt — libises imekiirelt põhja suunas. Ei tea, millest see tuli, kuid laevnikud, nagu näha, ei tahtnud hädaliste märguandeist väljagi teha, sest lühikese vahe tõttu ei võinud havoriis paat nägematuks jääda, kuid ometi ei peatunud mootorlaev, ei vähendanud kõiku ega muutnud sõidusihti. Ruzi needis hambaid ragistades, paiskas metsikus vihas aeru merde, hüppas püsti ja, vaht huultel, vibutas laeva poole karvast rusikat saates lendu kapteni ja madruste aadressil saju raskemaid sajatusi. Väike akrobaat virgus unehõlmast, mõõtes ahastaval pilgul kiirelt kasvavat kaugust paadi ja eemalduva mootorpurjeka vahel. „Seitsesadagi“ kaotas iga lootuse, ehkki ikka veel ei langetanud oma hädalippu. Nood säääl laeval kas magasid kõik või lihtsalt ei mõistnud nende märguandeid, sest võimata oli arvata, et hukkujaid meeleka pardale ei taheta võtta. Ühtlasi vilksahtas Kõrkjasmäe pääs peaaegu alateadlikult kahtlustav mõte, et mootorlaevaga asi kõigiti korras pole: sõidusihi järgi otsustades, pidi mootor neist õõpimeduses üsna lähedalt mööduma, kuid miks ei märganud nad ta tulesid? Kas oli tuledeta laeva kaptenil põhjust end varjata kellegi, näiteks — rannaveses ristlevate valvelaevade eest? Kui nii, siis pidi mander lähedal olema ja, järelikult, jõuaks lodi ka omal jõul kaldale, kui aga kõik nii väga, väga väsinud poleks.

Aga kauemaks mõtiskeluks polnud mahti, sest viimaks, kui merehädalistel ju nõrgeimgi pääsmislootus kustuma hakkas, tegi mootorlaev järsu pöörde, võttes suuna lodja pääle.

Pool tundi hiljem, eraldus laevast paat ja sõudis merehädaliste juure. Juhmidena nälgast ja väsimusest, ronisid need paati, täitsa osavõimatud oma tuleviku vastu. Saaks aga juua, süüa ja magada, magada! Nagu unes, tõusid nad tekile, midagi nägemata, midagi kuulmata, laskusid alla madruste üldkajutisse, kinnitasid keha ja uinusid siis presentnaridel raskelt, nagu surnud.

Kaua magasid põgenikud. Võib olla õõ-päeva, võib olla kauemgi kestis karastav uni. Ning siis äratas neid karm, kärisev

bass, et viskurid naridel istukile ühteaegu kõik kolm.

Nende ees seisis iselaadi mees: pikk, kõhetu, habemesse kasvanud, suur kullinina luisel, päivitanud näol ja kaks ehi võrukaela-silma lähistikku kahelpool kitsast ninajuurt. Ta käis pisut loogas ja vahtis viltu ning altkulmu, kusjuures lai, kahvatute huultega suu vahetpidamata närviliselt tõmbles.

— „Teie säääl, kas mõtlete magada viimsepäeva pasunateni?“ põrises ta kareda naeruga. Põgenikkude kolmik seistus haigutades püsti.

Magadistruumiks oli võimatult räpane üldkajut. Võidunud puldanist narid kiikusid kahelt, üksteise kohale riputatud realt piki seinu, keskel paiknes kitsas, värvimatu söõgilaud, aampalkide ja laesammaste küljes kõlkusid kalapüünised, laskeriistad, saed, kirved ja igasugu kriibukrabu, siin-säääl seisis vaate, kaste, kotte ja kohvleid. Ähmased illuminaatorid võimaldasid ainult vaevalist valgustust, nii et selle kolikambri nurke hämarus mässis. Õhk tundus raske ja ujuv, ühes tolmutega kõiksugu vastikud lõhnad, algades higi ning kõrvenud peki haisuga ja lõpetades hingematvate hülgetraani ja mädakala gaasidega.

— „Puurilinnud?“ küsis põgenikkudelt ärataja, ise seejuures paljutähendavalt oma kavalaid seasilmi pilgutades.

— „Jah . . . Sunnitöö vanglast küll“ — kostis teiste eest Kõrkjasmägi ning lisan selgitavalt juure: „Olime valvureiks säääl. Tõusis vangide mäss, meid . . .“

Kuid seasilmadega mehe mürisev naer ei lubanud tal lauset lõpetada.

— „Hahahaa!“ luksus „seasilm“ naerda: „Või vangivahid põetud päiega! . . . Hahahaa! . . . Sarvik mind söõgu, kui teie randmeil veel praegugi ei puneta raudvõrude ilusad jutid, sa tuline!“

— „Kuulge . . .“ püüdis Kõrkjasmägi vastu vaielda, kuid jälle mattis ta sõnad „seasilma“ õkitav hirnumine:

— „Õh-õh-õh! Olete mul aga naljavennad siin! No kes kurat usuks teie madinat? Või arvate, et mina täna alles esimest korda näen põgenenud sunnitõolisi?“ Siis sai ta äkki tõsiseks ja jätkas järsult, peaaegu ähvardavalt:

— „Kuulake tähelepanelikult, teie, säääl! Olen selle ilusa laevukese kapten. Mis laev see on — pole vähemalt esialgu teie asi. Praegu sõidan omis asjus otse põhja, Kamtshatka poole, s. t. mõne tunni pärast

jõuame Aleksandrovski kohale. Ja sääl — seda teate väga hästi — makstakse valitsuse kassast iga püütud puurlinnu eest kenake kopik. Miks peaksin minagi põlgama paar-kümmend rublakest napsuraha, kord kõlisev ise otse taskusse kukub?“

— „Varesesõõt!“ urises prantslane vastuseks. Ruzi aga nohises kurjakuulufavalt ning ta sõrmed sirgnesid vasartugevaiks rusikaiks.

— „Tahate meid võimudele välja anda?“ küsis Kõrkjasmägi õõnsal häälel.

— „Mida muud võiksingi ma teha põgenenud kõrilõikajatega?“ küsis kapten, hambaid näidates.

Kõrkjasmäe käsi vajus nii raskelt kap-

teni õlale, et selle ju niigi kúúrus ja kõhetu kuju looka paendus nagu kapsaraud.

— „Mees“ — ütles „Seitsesada“ jäisel pilgul: „mees, pidage sellased rasked meeliussõnad enesele, sest see oleks teie logisevatele kontidele ainult kasuks. Mis puutub aga äraandmisse, siis võite seda teha: mõistate isegi, et me kolmekesi terve laevameeskonna vastu võidelda ei suudaks. Mõtlete ehk kinni siduda meid?“

— „Mis ma mõtlen — pole teie asi“ — urises kapten, igaks juhuseks paar sammu ukse poole taganedes: „Nüüd aga lubage tähendada, auväärt kompanii, et mu juft veel lõpul pole. Meil laeval juhtus nimelt täbar lugu, kurat võtaks.“ (Järgneb).

Muljeid postiteenijate IX kongressilt.

Kümme aastat tagasi pandi alus postiteenijate kutseühingule Tartus, kus ka 1917. a. esimene kongress ära peeti. Vanemad tegelased mäletavad neid aegu, mil esimesed vaod aeti tundmata ja harimata väljal, kus kiiresti idanema löid professionaalühingud, tänu revolutsiooni saavutustele. Arvesse võttes tookordset meeleolu, ei võinud esimene kongress loomulikult püsima jääda puht-professionaal küsimuste juure, vaid nihkus paratamata poliitika libedale pinnale, seda enam, et igaüks tahtis olla kange poliitikamees ja sellena kongressil hiilgada ning poolehoidu võita. Kuid sel alal võib kõige enam lahk-
arvamisi tekitada, vastasrindlusele ja vastastiku sallimatusele soodsaid eeltingimusi luues, mis töömeeleolule väga kardetav. Mõistetavalt ei võinud esimene kongress olla mitte kui töökongress, vaid kui meeleolu kongress. —

Kümme aastat on kibedas organiseerimistõõs mõõdunud ja mõningaid tagajärgi saavutatud. Nüüd, kümne aasta pärast astus kokku Tartus jälle postiteenijate üleriikline kongress. Ajalooline päev ühingu elus. Seisame kümnenda verstatulba juures ja küsime, tagasi vaadates pika teekonna peale, mida oleme õppinud kümne aasta jooksul; kuidas nüüd kutseühisuse liikmed oma ülesannetest aru saavad; kas on ühistunne ja distsipliini tunne liigete hulgas enam süvenenud, kui kümme aastat tagasi, tolle ajaloolise esimese kongressi päivil?

Las vastab neile küsimustele kongress ise oma saadikute suu läbi, kümne aasta

juubeli kongress, mis Tartus ära peeti 22.—23. mail 1927. a. —

— Mõõdub rahulikult ja harilikus korras kongressi avamine, juhatuse valimine ja tervitused. Saadikute mandaatide kindlakstegemine toob kongressile üllatuse. Mandaatkomisjoni otsuse järele tulevad kõik mandaadid seaduslikkudeks tunnistada peale kolme mandaadi. Kes on need kolme mandaadi omanikud? Sõna palub saadikute viimasest reast üks kongressil viibijatest, kes sõna saades, kõnelejatele määratud puldi juure sammub. Sorides pisut taskuid, tõmbab paki pabereid välja, asetades neid oma ette lauale ja pöörab siis kaebliku häälega kongressi saadikute poole järgmiste sõnadega: . . . „meil Tartus on intriigid“. Edasi selgub, et Tartu osakonnas ei olevat saanud ametnikkude rühm, kuhu kuulub umbes 80 liiget-ametnikku, oma tahtmist läbi viia ja ka osakonna juhatusse oma soovitavat kandidaati viia, kuna teised rühmad nende kandidaadid maha hääletanud ja valinud peakoosolekul häälteenamusega juhatusse niisugused kandidaadid, keda nemad ei pooldavat. Sellepärast asutanud nemad, ametnikud, üks päev enne kongressi kokkutsumist, „Tartu ametnikkude“ osakonna ja valinud kolm saadikut kongressile. Lõpuks palub uue osakonna esitaja valituid saadikuteks tunnistada ehk vastasel korral astuvad nende volitajad kutseühisusest välja. —

Keskjuhatuse esimees selgitab mandaatide väljaandmist Tartu uue osakonna esitajatele juriidilisest seisukohast ja leiab, et

kongressil ei ole õigust nendele mandaate välja anda, kuna osakonda, millist nad esitavad, ei ole olemas, pole kuskil registreeritud ja keskjuhatusel ei ole selle kohta mingisuguseid andmeid. Kui uus osakond soovib oma esitajate kaudu kongressil esineda, siis peab ta vähemalt kutseühisuse põhikirja nõudeid täitma ning demokraatlist korda tunnistama. Mõtleb aga siiski kongress neid saadikuid täieõiguslisteks tunnistada, siis rikub kongress seaduse ja õiguse norme ja seega annab enesele pankroti tunnistuse välja. Mõistab hukka Tartu uue osakonna esitajate teguviisi, kes omavahelisi intriige tahab tuua kongressile arutamiseks, et kongressi tõsist tahtmist — tööd teha — nurja ajada. Tartu mehed peavad oma osakonna peakoosolekul sarnaseid asju ise lahendama ja ka meeles pidama, et kui liigete enamuse usaldus kellegile osaks saab ja kedagi üldhäälteenamusega juhatusse valitakse, siis peab sellega ka leppima ning organisatsiooni killustamisest hoiduma. Lubamata on ühingus, kus kõik üheväärilised liikmed, hakata klasside vahesid õhutama, nagu seda Tartu ametnikkude grupp on teinud, ellu kutsudes „ametnikkude osakonna“. — Kongressi saadikute seas valitseb segane meeleolu, sest neile, kes olukorraga tuttavad ei ole, paistab nagu oleks Tartu ametnikkudele liiga tehtud ja nemad kongressilt õigust tulid otsima. Ja tõepoolest tundub ülekohutuna, kui osakonna peakoosolek ametnikkude soovitavaid kandidaate ignoreeris, va-

lides juhatusse sarnased mehed, keda peakoosoleku enamuse pooldas. Et see ametnikkude ühele grupile ei meeldinud, siis tuli osakond kaheks jagada ehk uus „ametnikkude osakond“ ellu kutsuda. Samal ajal aga teavad paljud kongressi-saadikutest rääkida, et killustamise põhjused olevat sügavamad ja kaugemale ulatavamad, ja see, mis Tartu uue esitaja poolt ette toodi, polla mitte tõelik põhjus, vaid mask, mille taga tegutsetakse. Mitmed kongressi-saadikutest valgustavad seda küsimust teisest küljest, maski tagumiselt poolelt, kus kutseühisuse vastane töö viimasel ajal väga suurt intensiteeti avaldanud. Selleks annud põhjust kaks asjaolu: senise kutseühisuse „liig“ aktiivne tegevus, mida juhtinud keskjuhatuse ja Tartu osakonna esimehed ja fihe koostöötamine ühisuses alamteenijatega (postiljonid, montöörid). Tuuakse ette juhtumisi, kus mõned vanematest ametnikkudest, kellele ka üksikud nooremad seltsinud, lausa välja ütelnud, et kuna alamteenijad nüüd vabateenijateks on arvatud, siis ei olevat tarvis kutseüh. nendega ühes töötada, vaid tuleb ametnikkudel eriosakonnad ellu kutsuda, kus parem oleks ametnikkude huvisid kaitsta. Konstateeritakse tõeasja, et ametnikud loiult kutseühisuse elust osa võtavad eriti Tallinnas ja Tartus, välja arvatud väiksem osa neist, vaid õhutavad lahkkelisid ja intriigisi nende vastu, kes kutseühisuses aktiivselt töötavad. Küsitakse „Tartu ametnikkude“ esitajailt, — kus olid nad varem ja miks ei kutsunud nad

Muna Märdi postiagentuur

ekkk mis siis võib sündida, kui sul postiagentuur üle tee vastas asub.

Vesfe.

Paar nädalat enne suvistepühi sain vennapojalt Jaanilt kutse teda külastada. Olevat teisel kurg jälle kodus käinud ja väikese mehe maha jätnud, kellele esimesel pühal tahetavat nimi anda. Seekord pidavat ma just tulema . . . Jah, väike mees jälle. Mis sa teed: tüse teinepool, ise tubli poiss ka . . . Pole midagi teha, tuleb minna.

Jaan oli ikka va kaval poiss. Õppis minu juures tisleri ameti kätte ja napsas siis kohe Kassi Jaagu viimase tütre ära, saades tüsedale tüdrukule lisaks veel tüki maad uue majaga äiapapa talu kaugemas servas, — seal, kus suur linnatee ja kiriku-

tee lõikuvad. Tean seda kohta väga hästi: käisime ju seal mõõda kirikus. Aastat kümme tagasi, kui isa matusel käisin, oli Kassi Jaagu naabril seal ristteel uus maja valmimas: ei saanud teine oma viimastest türest muidu lahti, kui pidi talu küljest tüki maad ära lõikama ja ühes uue majaga tütrele kaasa andma ning hea noosi raha veel peale kauba, et väimees uues majas kaupluse võiks avada. Noh, oli ka see tüdruk, inetu kui õõ . . .

Pühade laupäeva hommikul asusin teele. Tuli jalgsi oma versta kolmkümmend ära käia. Kuis sa vaesel ajal võid hobust palgata. Lõuneks pidin aga vennapoja juures olema. Tahtsin nimelt veel peale lõunat venna pool ära käia, et siis esimesel pühal kohe peale ristseid jalavarbad koju poole käänata: kodu naine haiglane . . .

Ei olnud ma isa matusest saadik enam kodunurgas käinud. Vimm asus südames

ametnikkude osakonda ellu üheksa aasta jooksul, kui kutseühisus senisel kujul nende huvisid ei kaitsnud, vaid jõudsid sellele otusele alles kaheteistkümnendal tunnil, üks päev enne kongressi?! Muidugi mõista ei saa keegi tõendusi tuua, nagu oleks ametnikkude huvid vähem kaitset leidnud, kui teiste kutseühisuse liigete huvid, vaid Tartu ametnikkude grupi esitaja katsub väita, et kõrgematele ametnikkudele olevat liiga tehtud ja mõne asutuse ülemaga vahetud teravaks läinud, kellega isiklikkuse mindud. Selle all mõeldi vahetada kutseühisuse ja peavalitsuse inspektori vahel, mis teatud põhjustel omal ajal teravaks läks, kuid ei juletud seda lausa välja ütelda. Samuti tahtis Tartu uue „ametr. osakonna“ esitaja vanu asju üles soendada, mis mõtete ja arvamiste lahkuminekule paar aastat tagasi põhjust andis Tartu osakonna juhatuse ja Tartu postkontori ülemaga vahel. Viimast asjaolu selgitab kongressil Tartu osakonna esimees, kes konstateerib, et isiklik vahetud Tartu osakonna juhatuse liigetel, eriti temal, postkontori ülemaga on kogu aeg kõige parem olnud ja on seda ka nüüd, kuigi seda vahetada on tahetud halvaks ajada just nende poolt, kes „Tartu ametnikkude osakonna“ esitajatena kongressile on ilmunud ja oma nurjaläinud katset nüüd siin kordavad. Põhimõttelisi lahkuminekuid tuleb ju igal pool ette, isegi sõprade vahel, milline asjaolu ometegi isiklike vahetudade peale ei või mõju avaldada. Jälgides mõtete vahetust, mis kestis

üle paari tunni ja keerles ainult Tartu uue osakonna esitajatele saadiku mandaatide andmise küsimuse ümber, selgus kõigile, et ei olnud Tartu ametnikkude grupi vähe-matki nähtavat põhjust asutada eraldi ametnikkude osakond ja et kongressil ei ole ka juriidilist õigust selle osakonna esitajatele välja anda saadiku mandaate. Peetakse sarnast teguviisi kutseühisuse demoraliseerimiseks ja killustamiseks, millest tuleb piinlikult hoiduda ja seda hukka mõista.

Kuid Tallinna saadikute liider on teises arvamis. Tema arvab, et Tartu osakonna seesmisi asju või intriigisi pidavat kongress arutama, sest sellel olevat suur tähtsus „kutseühisuse“ elus. Ja ta arutabki pikalt ja laialt, mille järele jõuab otsusele, et Tartu uuesti asutatud ametnikkude osakonna esitajatele tulevad saadikute mandaadid välja anda ning esineb vastava ettepanekuga.

Nagu hiljem kongressi käigust selgus, olid Tallinna noorel liideril omad põhjused, mikspärast ta sarnase ettepaneku tegi ja seda kaitses. Tallinna saadikute hulgas leidis ka kõrgemaid ametnikke, kes kutseühisust tahavad isiklikes huvides ära kasutada, nähes, et kutseühisuse autoriteet viimastel aastatel tõusis. Sarnast katset on ka varem tehtud, mis aga äpardus, kuna postiiteenijate peres puudus vastav Aaron, keda oleks võidud seks otstarbeks ära kasutada. Nüüd aga sarnane Messias leidis ja see osutus üheks pealinna noormeheks,

venna vastu, miks isa temale üti jättis, minule aga punast penni. Nüüd aga mõllesin: mis sa tühja põrnitad, ega seal kahele ikkagi midagi poleks saanud...

Ennää, risttee juba paistab ja kaks maja ka. Lähenen. Korruga ilmub vastasmaja trepile mees ja viibutab käega vennapoja maja suunas. Mõlten, annab märku minu tulekust, kuid seal näen, et vennapoeg vadib üle tee naabri maija, nõnda et kannad valguvad. Ei tea mis seal lahti peaks olema?..

Astun sisse. Perenaine ülilahke. Tüki aja pärast ilmub ka Jaan ise. Asume lõunalauda.

Mind huvitab aga väga see käeviibutamine. Hakkan kohe järele pärima. Jaan näitab käega vastasmaja poole: „Vaata!“ — „Mis seal ikka vaadata, Märdi kauplus“, ütlen. Seal vidistab aga perenaine, et Märdil ei olevatki poodi, juba mõni aasta tagasi

olevat jäänud teine „rotti“. Nüüd olevat ta naisel vaid liigseks sõõjaks majas. Naine olevat aga tõesti tubli perenaine: kasvatab kanu ja seapõrsaid. Mune käivat küll Märt linnas müümas; võtvat siis ka vähe tipsu. Teda kutsutavat nüüd „Muna Märdiks“, enne olevat olnud ikka „Poodi Märt“.

„Aga silt maja küljes?“ küsisin.

„Ah see on postiagentuuri oma“, vastatakse.

„Aga mis see käeviibutamine ikka siis tähendas?“ pärin jälle.

Jaan ohkab ja jutustab siis järgmist:

„Olen püsti hädas selle postiagentuuriga. Kui oleks teadnud, aga mine sa tea ette. Kõigil pool sigines neid agenteure kui seni pärast sügist sooja vihma. Arvasime siis ka meie, et mis sa seal vallamajas ikka käid nende lehtede ja kirjade järel, avame parem oma posti. Ja nii ta läkski. Märt

kes on väga tegev, paendlik iseloomult, edasipüüdja ja võib olla ka lootusrikka karjääriga, kuna ta muuseas hiljuti astus ka Tartu ülikooli jurisprudentsi õppima. Iga edasipüüdja noor inimene kannatab majanduslist kitsikust ja ehk küll vaesust voo- ruseks tuleb lugeda, ei jõua viimasega praegusel ajal kuigi kaugele. Paratamata peab otsima toetust oma hääde püüete realiseerimiseks. Nii siis, et keskjuhatuse asjaajaja koht palgaline on, oli tarvis sam- mud sinna poole seada. Ei tähendanud see midagi, et ka Tallinna osakonna asja- ajaja palka sai ja just mainitud noormees ka selles ametis on, sest vaja oli edasi püüda, ja egas rohkem rohkemale kurja ei tee. Jumala abiga ja kõrgemate ametnik- kude toetusel — edasi! Kuid tarvis midagi meelepärast teha, et oma sihile jõuda ja selleks tuli kongressil eelkirjeldatud juh- appi. Pealinna saadikute kongressil oli enamuse (kokku 24 saadikut 2. volitusega) ja et nendest mõned teise leeri kuulusid, oli vaja lisa, mis tuli Tartust võtta, kus tea- tud grupp mõtteosalisi ametnikke suure rutuga (üks päev enne kongressi) moodus- tasid „ametnikkude osakonna“, kõrvale jättes kõik seaduslikud nõuded ja saatsid kolm esitajat välja pealinna meestele täien- duseks. Kunstlik enamus kongressil oli saavutatud, liider leitud ja liideri ettepanek, anda Tartu mõtteosalistele saadikute õigu- sed, võeti kongressi poolt häälte enamusega vastu (28 poolt, vastu 26). Seega kuulutati kongress seadusvastaseks, kuna osa võtsid

kongressist saadiku õigustega mitteseadus- likult valitud esitajad, mida pole meie kümne aasta jooksul kutseühisuse ajaloos veel ette tulnud. Kuid mis sellest, — siht pühendab abinõu. Kui Tartu osakonna seaduslikult valitud saadikud protesti ära andsid ja keskjuhatuse, kes vahe peal oma erakordse koosoleku ära olid pidanud, tea- tas, et tema kongressi seaduslikkuse eest vastutuse oma pealt maha paneb, siis vas- tas selle peale üks Tallinna saadikutest, peavalitsuse kõrgem ametnik, et . . . „sea- dust võivat käämata ja väänata eest ja ta- gant otsast . . .“ Seega oli kongress kahte leeri jagunenud: ühes leeris „seaduse väa- najad“ ja teises — seaduslikkuse ja demo- kraatliku korra austajad kutseühisuse tead- likud liikmed. Selle tagajärjed andsid en- did teisel kongressi päeval „väänajatele“ kaunis valusalt tunda, mis ühtlasi kongres- sile ja veel enam kongressi juhatajale au ei valmistanud. Kuigi päevakord läbi vur- istadi, oli saadikutel tunne, nagu oleks kutseühisuse kirstu naelu taotud. Seda meeoleolu segasid õnneks mõned vallatud ja mängleva südamega saadikud, kes oma terve ja lõbusa humooriga üli-va meeoleolu suutsid välja kutsuda. Sageli täitis rõkkav naer saali ja selles naerus leidsid vastased ja sõbrad üksteist uuesti, kuigi üürikeseks ajaks. See oli ka ainus helge moment ja mälestus terveist kongressist, mis väärib mee- lespidamist. Kongressi lõpp tahtis kujuneda moodsaks parlamendi võitluseks kahe leeri vahel, kuid kahjuks kujunes jandiks ja

oli asja õhutaja, sest tahtis ju ise agentuuri ülemaks hakata. Noh, endine kõstri kooli- poiss, mõistab kirja. Ja mis sa arvad? Oma viissada marka kuus palka ja peale selle veel postiveo või kandmise eest siit linna ja linnast siia 1200 marka ning mu- nad ka üksiti müüdüd . . . Ega see asi muidu ikka nii libedasti poleks läinud, kuid Märtil on linnas postiülem tuttav; müüb selle emandale mõnikord mune. Postiülem olevat õpetanud, et mis sa nõnda linna vahet kõmbid, ava post, saad vähe- malt teeraha kroonu poolt . . . Kirjutasime siis kõik ümberkaudsed mehed ja naised ja ka lapsed palvekirjale ilusti alla ja paari- kolme kuu pärast Märt naelutab sildi sei- nale.“

„Aga see käeviibutamine täna?“ pärin uuesti.

„Jah, vaata,“ pajatab Jaan. „Asi oleks kõik ilus olnud, kui seda postivalitsuse

ringkirja poleks saadetud. Nüüd käi Mär- dil aga abiks oma kolmkorda nädalas posti kinni ja lahti tegemas. Mõnikord omal nii kibe, aga appi pead minema. Kõige hullem on posti kinni tegemas käia hommiku vara . . .“

„Siis viipas Märt sind posti avama?“ pajatan taibates juba asja.

„Nii, neh. Ühel ilusal päeval astub Märt sisse paberikesega ja lausub: „Nüüd, vennas, pead hakkama mul abis käima. Üksi enam posti lahti ega kinni teha ei tohi“. Ise pistab mulle selle paberi pihku. Silmitsen ja loen: mis dokument see toku- ment, number teisel peal ja kuupäev ka. Ega sellele tohi vastu panna. Andsin siis nõusoleku ja Märt läks ära paberi minu kätte jättes . . . Leena, too ta sealt kum- mutist õige siia . . .“

Silmitsen ka mina seda paberit. Tõe- poolest dokument mis dokument või käsu-

tõgamiseks, mida ära olid teeninud seaduste „väänajad“. Noor Tallinna liider, soovides oma poolehoidu demonstreerida ja tulevases keskjuhatuses palgalise koha saamist pühitseda, hakkas kutseühisuse kinnisvara – suvilaid – Narva Jõesuust välja pakuma.

Tallinnasse otsustati tuua üks, Tartusse sooviti üks suur ja üks tilluke (viimane vastsündinud „ametnik osakonnale“), Pärnusse – üks, Võrru üks ja Rakvere – Paide osakondadele üle kahe – üks Tapale püstitamiseks. Kongressi juhataja pingutas seni, kui viimaks katkes kannatus ja lahkus pahandatult kongressijuhataja kohalt, jättes kongressi saatuse hooleks. Tallinna noorel liideril ja naisaadikutel libises pahaaimduse vari üle näo, mida märkasid mõned saadikud ja tähendasid: ülemus vihas, nüüd läheb teil halvasti... Ja need, kes kogu aeg takti järele käe püsti tõstsid ning maha lasksid, jäid tõsiseks, peaaegu nukraks ühes liideriga. Kongressi juhataja abi ütles siis lõpusõna, milles ennustas kehakat kongressi protokoll ja konstateris kutseühisuse elus sündinud murrangut, mis juriidilise isiku elus ette pidavat tulema iga seitsme aasta järele ning lõpetas kongressi. Lauldi isamaa hümnit, mille järele saadikud võõrastena üksteisest lahkusid, unustades kahe-päevase koosistumise järele vastastikku isegi „hääd tervit!“ ütelda. Teine osa saadikuid, kes seaduse „väänamise“ vastu sõidid kongressil (üle 20 saadiku), kogusid ühise perena õhtueinele, kus hilja õõni

sõbralikult koos viibiti, elavalt mõtteid üksteisega vahetates.

Nii mõõdus kutseühisuse 10-aasta juubeli kongress. Milliseid tulemusi võiks sel puhul ära märkida? Kas on 10-aastane kutseüh. tegevus meile mõnda väärtuslikku näpunäidet või õpetust annud? Olles oma loomu poolest parandamata optimist leian, et elus ei või olla midagi hääd, kui ei ole halba. Kuid isegi pessimist peab tunnustama, et kutseüh. töö on annud tulemusi, on palju saavutatud, vaatamata raskuste peale, mis selles töös ette veeretatakse isegi liigete eneste poolt, nagu kongressilgi selgus. Tänu endisele keskjuhatusale on kutseühisus viimaste aastate jooksul suuri edusamme teinud ja välja arenenud nii palju, kui palju olud vähegi seda on võimaldanud. Oli aegu, kus palju käremaid otsuseid tehti, mis läbi viimata jäid. Viimastel aastatel on aga keskjuhatus käremaid otsustest hoidunud, arvestades ikka olukordadega, võimalustega ja seetõttu mõndagi läbi viinud, mõndagi kutseühisuse ja liigete huvides lahendanud. On tehtud seestmist ülesehitavat tööd, et kutseühisuse tähtsust, prestiihi väljaspool tõsta, mis kahtlemata tagajärgi on annud, sest kutseühisuse tähtsust tunnustavad juba autoriteetlikud isikud ja asutused, nagu tegelik elu on näidanud. Kõigi selle peale vaatamata ei o'le keskjuhatus senini silmapilgukski unustanud kutseühisuse rippumatust ja iseseisvust. Ka õppinud oleme mõndagi. Oleme õppinud tundma ühise liikmeid ning vahet tegema,

kiri kunagi: number teisel peal ja – üleval serval veel sõnad „ringkiri – juhis“*). Ei sellele küll või vastu panna... Et ma ise hästi lugeda ei saa, siis käsen vennapojal sellele käsu- või, kuidas teda saksad kutsuvad, „ringis-juhise“ mulle ette lugeda. Jaan veeretab selle töö aga eide peale, sellel minevat asi libedamalt. Leena võtab siis paberi, kõhatab ja hakkab peenikese piri-seva häälega lugema (muidu on tal aga õige madal hää). Mis ta seal luges, ega see kõik meele jäänud. Meele jäi vaid, et postkontori või agentuuri ülem, või juhataja, noh ei ole meeles, postpauna või koti kinnitegemise ja lahtitegemise juure oma teenija peab kutsuma, aga kui teenijat

ei ole, siis mõne kõrvalise ehk võõra inimese. Oma perekonna liiget aga posti juure lasta ei tohi...

„Jah, vaene Jaan, oled püsti hädas selle agentuuriga,“ ütlen. „Aga jäta see abiskäimine maha! Tehku Märt mis tahab. Võib ju enesele suurteelt mõõdaminejaid appi viibata.“

„Noh, võib nüüd võib. Aga kuidas sa jätab abiskäimise katki? Naabril naabri vastu ka omad kohused? naine teisel käib ju minu eide mudilasi vastu võtmas... Ja, saadaks vahest eide, nagu alguses mõnikord ka tegin, kuid Märdi kuramus tükitab eidele ligemale kui lubatud... Mis sa arvad? Eks ta ole ka nüüd postisaks ja eks ta taha suurtele sakstele ka naistega nipsulõõmises järele teha...“

Aruküla tisleri jutustuse järele
Enn Rehela.

*) Jutt on siin kurikuulsast postivalitsuse ringkirjast 31. XII. 26, kus postivalitsus, kästes kutsuda kõrvalisi isikuid posti juure, postisaladuse hoidmise asjaga päris võllanalja teeb.

kes on kutseühisuse vastiased. Tunneme viimaste võtteid ja teame, kuidas nende vastu võidelda.

Kongressil rikuti seadusepärast ja õiguse norme, milles süüdi on saadikud, kes seadusepärast ja korda ei suuda küllalt kõrgelt hinnata. Seadusepärast rikkumise tulemusena saabus uus keskjuhatuse

uues koosseisus, sest endised keskjuhatuse liikmed oma kaaluvas enamuses, ta esimehega eesotsas, ei pidanud võimalikuks volitusi vastu võtta kongressilt, kes õiguse norme hoolimatult rikkus ja seega kongressi seaduslikkuse raamidest väljapoole nihutas.

Vana kutsetegelane.

Toonide mõjud.

Ilusal, päikseküllasel pühapäeva hommikul läbi metsade ja orukete jalutuskäiku tehes tunneb matkaja iseäralikku rõõmu ärkava looduse piltidest, imelise vaikselt salapärase, kõikvõimsa looduse võimu üle ja ta meeli valdavad nii mitmekesised mõtted. Ja kui loodusliku ilu mõjule veel lisaks kostuvad kaugustest mitmes kõlatoonis kirikukellade helid, ei suuda meie vastu panna pühalikule, kurblikule meeleolule. Mingil võimusunnil kaugeid helisid kuulatades sammume vaikselt edasi ja pärime eneselt, miks see kellahelin meie sisemust nii ommoodi liigutab, miks meie mõtteid nii segamini paisata suudab? Kindlamini kui kunagi enne tuleme siis veendumusele, et inimestel peaks siin ilmas ju nii hea elada olema kui neil selleks aga küllaldaselt head tahet ja kõikidel üksteise vastu rohkem usaldust ja vastastikkult lugupidamist leiduks. Nende kirikukellade helinad räägivad meile keelt nagu seda ei ükski jutlustus mõjuvamat ja tungivamat teha ei suuda. Neist kõlab nagu midagi vastastikkusest armastusest, midagi elu ärkamisest ja kustumisest. Tõsiseks muutub neid kuulataja. Kuid see tõsidus ei rõhu. Kuulatades ärkavas tunded, mis võib olla ju kaua uinunud ja ei ühtki elumärki avaldanud. Ta tunneb, et võib hea olla kõigi ja kõige vastu, kogu maailm näib teistsugusena, armsana, ilusana. Kuid meie teame ja teame eksimatult, sest igapäev tuletatakse meile seda meelde, et suuremale hulgale inimkonnast need helid ja nende keel tähelepanematuks, kuulmatuks jäävad, nad ei mõista neid ega nende sõnu. Igapäevases elus kõlavad veel paljud teistsugused „toonid“, teistsugused „helid“, missugused suure hulga inimesi oma mõju alla võitnud ja käskivalt ja nõudlikult oma õigust nõuavad.

Tuntud vanasõna ütleb, et kohtades, kus laul ja muusika kõlab, kurjale aset ei ole. Võib ju olla, et nende kunstide harrastamine üksikute inimeste vaimule ja sü-

damekasvatusele heategevalt mõjub ja nende teguviisid kooskõlas ja ärarippuvad muusikast. Tõsiasi on ju ka, et ka harilik surelik, kellel võimalik aastas võib olla kord ehk kaks head kontserti kuulata, hetkeks kõik igapäevased mured ja mõtted võitlusest olemasolu eest enesest maha raputab. Helide mõjul satub ta teistsugusesse maailma, kus kaob vahe vaese ja rikka, kehvuse ja külluse vahel. Muusika keel ei tunne kontraste, ta on ehitatud üheõiglusel põhialusele. Kuid vaevast on need viisid vaikind, vaevast kunstikoja ukseid meie järel suletud, kui meid noist unistusist ärataks ja nagu taevast välja heidetes, külmalt karmi tõelikkuse ahneisse süleluisse tagasi paisataks. Tahtmata selgitab katmata elu proosa meie nägemisele, et kuigi meie suurte meistrite helitööd võimu omavad inimestes olgugi minutiteks paremaid keeli kõlata panna, siiski ainult üks väikene, tähtsusefata osa inimkonnast võtab need õrnad tunded oma toimingute juhtnõõriks, mis sihitud teiste, abivajavate, inimeste vastu.

„Toonide võim“ inimlikus olemasolus omab praegu teistsuguse vormi ja kuju kui ülalpool kirjeldatud. Tuleme siin tagasi selle kahjulikule mõjule meie olemisele ja tegutsemisele.

See on hõbeda kõrk toon, kulla peen heli, teemantide ja pärlite sädelemine, siidi tasane sahin — raha ja varade omandamine. Need on toonid ja jõud, milliste raskesse ahelaisse suurem osa inimestest silmustatud ja põimitud, ja ainult harvadel juhustel vabastavad need tugevad köidikud neisse sattunud nende ümmardaja.

Halli vanaduse lävel seistes, saame nii paljustki aru, mis meile nooreseas mõistatuseks olnud. Meie hakkame järele mõtlema asjade üle, mis meile enne iseenesest mõistetavad paistnud. Meie mõtted juhvavad meid tagasi kooliaastatesse. Täna teame meie, miks ka seal eelistati rikkaste ja jõukate lapsi vaeste vanemate omadele

Paremate tunnistuste saamist esimestele ei kindlustanud igakord mitte nende esimeste paremad võimed, kõrgem intelligentsus või rohkem arenenud kohusetunded — ei, nii tihtiigi mõjus siin õpetajaskonnale lastevanemate raha aupaiste, mis neid teistest kõrgemale asetas ja teisi enese ees tummas austuses ja alandlikkuses kummardumasundis. Jälgides oma elu kuni tänaseni näeme meie liig selgelt, et ikka ja alati jõukuse esimest osa mänginud ja et rikkuse tooni võimule ei ole vastupanu, ta on kõikvõimas, on külgetõmbav, ihaldatav.

Käsi-käes selle kirjeldatud võimuga on veel ühel teisel toonil tänapäev mõjurikas sõna kaasa rääkida — see on poliitika võim. See nähtus mainitud alal ei ole sugugi praeguse aja sünnitus, vaid ulatub kaugematesse aastatesse. Ju ammu — püüdsid võimalikult poliitilised voolud igatpidi piirata ja takistada teiste, nende vastaste elamis- ja arenemisvõimalusi. Sallimatud ei olnud mitte ainult teatud voolu poolehoidjad ehk vastased ise, vaid ka nende alaealised lapsed, kuigi nendest viimastest teinekord nagu saatusele kiusteks ülesse võrsusid just nende „takistajate“ peresse kuuluv ja seal heameelega nähtav element. Et tänapäev poliitilised voolud üksteisega ägedal sõjaljalal ja üksteise nõrgestamiseks kõiksugu lubatud ja lubamata abinõusid tarvitavad, see on meile kõigile liig hästi teada. Ja nii paljudki, küll kohasaamisel, küll ühel ehk teisel muul juhusel, on seda „sallivust“ ja „sallimatust“ oma enese naha peal tunda saanud.

Ja kui palju leidub inimkonnas neid, keda „toonid“ mõjul seltskond enesest ära tõuganud ja kelle peale ta nüüd veel vaid sõrmega näitab. Need „äratõugatud“ on süüdi võib olla vast niivõrd, et nad meelikutestele ja ilusatele sõnadele vastu ei suutnud panna ja uskusid ja usaldasid täie usaldusega neid, kes „Juudaks“ osutusid. Nende kaassüüdlased on aga jäänud auväärseteks, nende ees paljastatakse päid, kummardatakse alandlikult, kuna need teised midagi peale põlguse ei vääri. Ja võib olla on just „kaassüüdlased“ esimesed, kes neile õnnetuile selle põlguse osaks lasevad saada.

Nii mitmekesised on toonide mõjud, mis inimkonna üle võimsalt valitsemas. Punase niidina läbistub ta terve meie elu ja kinnitub kurja juurena meie kannale. Ta jätab meid alles siis, kui kuus lauda meie surelikku keha ümbritsevad ja meie tagasi põõrame jaheda maa emapõue. Veel viimasel teekonnal tehakse viimne vahe — kuulus sinnamineja jõukuse või vaesuse perre.

Veel nii kaua, nii kaua saab kestma kuni suremata meistrite helitööd, kuni kirikukellade helin inimeste tegudelt soovimata mõjud kõrvaldada suudavad, nagu täna seda suudab vasupidiselt kurja igatsev mammona toon.

Praegu on aga, nii kurb kui see ka ei ole, kuldse vasika „röökimine ja muumine“ tooniandvale ringkonnale evangeeliumiks, ja paljudele kõrvadele on need toonid kõige ilusam „Straussi“ või „Vagneri“ muusika.

Postiteenijate puhkekodu Narva-Jõesuus.

Posti t. t. teenijate kutseühisuse päralt on Narva-Jõesuus 5 suvilat, neli neist on kasutamiseks kõlbulikud, kuna üks kõlbmata, kuid mis tulevikus korda säetakse; kasutatakse tubasid maksuta. Hädatarvilik siseseseade on korralik, tubades — puhutus. Peab tänama p. t. t. teen. kutseühisuse juhatust, kes postiteenijatele puhkekodu on muretsenud, kus raskest tööst väsinud teenijad omale uut jõudu ja tervist koguvad — käes mererannas suplemas. Et toiduained kohapääl mitte just odavad

ei ole, samuti raudtee sõit, kui tahetakse Võrust, Valgast, Tartust suvitama tulla — kulub perekonnaga 3—4000 tuhat marka teerahaks. — Oleks soovitav, et kutseühisuse juhatuse ka mujal mõne puhkekodu asufaks, kas Tallinna alla, Elva j. n. e., sest paljud jäävad Narva-Jõesuusse tulemata majanduslikkudel põhjustel. Narva-Jõesuu ja ümbrus on Eesti „Baden-Baden“ ja ikka tahaks sinna suvitama minna, kui seda aga finansid lubaksid.

Suvitaja.

Välismailt.

Lätimaalt.

Ühingu kaudu võidame.

Sellane on läti p. t. t. teenijate kutseühingu deviis,

mis kirjutatud ka ühingu lipul. Kahjuks aga ei saanud aru selle deviisi tõelikkusest mitte kõik p. t. t. teenijad, vaid osa neist, olgugi väike osa, hoidus

kesivalt eemal omast ühingu, korrutades kod anluse ja mõne üksiku tagurlike ülema poolt lendulastud laimu, milles p. t. t. teenijate ühingu põhjuseks ette heideti tema poliitikategemist ja „punasust“ (harilik tagurlike võtte professionaalse liikumise mustamiseks. Toim. märkus). Ainult läinud aasial muutus see arvamine tunduvalt ja organisatsioon kasvas, kusjuures mõnes ühingu osakonnas liigete arv isegi kahekordseks muutus. Selle arusaamise ühinemise vajadusest p. t. t. teenijate seas äratas meie — Läti — demokraatlikku parteisse kuuluv postidirektor hra Ausinsch oma ebademokraatliku talitusviisiga, mida kõik läti p. t. t. teenijad veel kaua saavad mäletama kui „demokraatlikkuse“ eeskujuna. Selle härra teguviis on tõesti sedavõrd omapärane, et ta kogu ilma ametvendade tähelepanu väärrib. Sellepärast olgu antud siin lühike kirjeldus tema tegevusest algusest peale.

Kui hra Ausinsch 1923. a. peadirektori kohale asus, pani läti p. t. t. teenijaskond tema peale suuri lootusi tema demokraatlikku parteisse kuuluvuse pärast. Ja tõesti — härra peadirektor lubas kutseühingu esindajatele igasugu toetust ja koostööd. Seda lubadust näis ta ka mõni aeg täitvat: iga kaebus ja ettepanek, mis ühingu tegi, kuulati ära tema poolt kõige suurema tähelepanuga, avaldati nõusolekut asja uurida — ühe sõnaga oldi igati vastutulelik. Oma ülema ja ühingu suhtumise üle rõõmusid mitte üksnes organiseeritud, vaid ka organisatsiooni mittekuuluvad teenijad. Mõõdusid nädalad, kuud, kuid ühtki lubadust ei täidetud; järgnesid uued jutulkaämised, uued harutamised samade küsimuste üle, uued lubadused, kusjuures peadirektor oma endiste lubaduste mittetäitmist tööga ülekoormatusega viisakalt katsus vabandada. Kuid hiljem sai selgeks kõigile, et peadirektori tõelik töökoorem seisis vaid küsimuste harutamises, kuidas riigi sissetulekuid suurendada ja p. t. t. aladid tõsta teenijate eksploateerimise ja nende tööolude halvendamise varal. Seati sisse postisaadetiste laialikandmine kõigist maaasutusest 3 kilomeetriselises sõõris samade postiljonide läbi, kes juba nii kui nii olid tööga üle koormatud. See uus töökoorem halvendas tunduvalt postiljonide seisukorda: läitis peaaegu puuduvad sillutatud küllateed; sügiseti ja kevadeti muutuvad nad otse soomülgaste sarnasteks, saabastega aga kirjandajaid ei varustata; ka tööpäev pikenes.

Peaaegu samal ajal paljusid postkontorites hoolimata töö suurenemisest kaotati ära 1—2 teenijate

kohta; levis kuulujutt, et kavatsetakse veel laiemas ulatuses asutuste koosseise kokku tõmmata. Paljudes kontorites ei saadud kätte juba ammu ajast seaduslike puhkepäevi (4 päeva kuus) ja ka suvepuhkusi võidi kasutada suure töö tõttu sagedasti ainult sügisel, isegi talvel. Olgu tähendatud, et läti p. t. t. teenijaskonna seisukord pole kunagi hiilgav olnud, isegi võrdlemisi teiste omamaa riigitenijatega, on nende seisukord märksa halvem: madalamad palgad, pikem tööpäev. Koosseisud olid igalpool mittetäielikud: riigi eelarves oli ette nähtud kulusi 3000 isiku kohta, tegelikult oli aga 2500 teenija ümber. Säärane demokraatliku direktori teguviis tabas teenijaid sedavõrd valusalt, et neil meele tuli ühingu deviis ja nad hakkasid koonduma oma ühingu ümber. Ühingu poolt tõstetud protesti peale aluseks kokkutõmbamise asjus vastas peadirektor, et teda eksiteele olevat viidud ja et ta oma otsused veel kaalumisele võtab ja ära muudab aluseks kohtade kaotamised. Kuuldusi uutest veel suurematel koosseisudel käripimistest eitas tema kõige kategoorilisemalt, lubades välja töötada töönormid, mille kohaselt koosseise reorganiseeriks siis erikomisjon, kes esindatud oleks ka kutseühing. Teenijaskond vähe rahustus: ei või ju mitte mitteuskuda ametlikku seletust. Kuid mõne päeva pärast tuli häbi pärast kõigil punastada: härra peadirektor mitte üksnes ei täitnud oma lubadust, vaid täiesti teadlikult valetas ühingu esindajatele. Selgus, et koosseisude kokkutõmbamise kava oli salaja juba ammu valmistatud ja kohe peale ühingu esindajate jutulkaämist algas vastavate korralduste laialisaatmine, millega likvideeriti mõnes asutuses kuni 30% võrra koosseisudest. Korralduse kaasas käis küll lubadus mitte kedagi vallandada, vaid liigsed teenijad teistesse asutustesse ümber paigutada. Aga kes võib valeliku ja sõnamurdja lubadust uskuda.

Teenijate põlgus oma ülema vastu kasvas ja lõpuks, et ära hoida organiseerimatuid väljaastumisi teenijate poolt, otsustas kutseühingu keskjuhatus valitsust informeerida väljakannatamata olukorrast p. t. t. ametkonnas ja paluda peadirektori vahetamist. Seda otsust toetasid kõik ühingu osakonnad teedeministrile saadetud telegrammidega. Selle järeldusena moodustati valitsuse poolt erikomisjon, kes pidi läbi vaatama kõigi asutuste koosseisud, millisesse komisjoni kutsuti ka kutseühingu esindaja. Komisjoni töö tulemusist informeerime edaspidi.

Diogenes.

(Ajakirjast „Interligilo de l' P. T. T.).

Mitmesugused teated.

Olümpia komitee raha Kolumbiasse.

Postiagentuuridega pole õieti keegi rahul: ei publik ega postiteenijad ise. Publik kurjustab agentuuride korraldus asjaajamise ja nende juhatajate vähikluse pärast, kes sageli kõige tühisemate küsimuste kohta posti alal seletusi ei suuda anda. Postiteenijad ki-

ruvad neid jälle sellepärast, et aruanded ja dokumendid, mis agentuurid neile revideerida ja korraldada saadavad, on kui sassiaetud lõngavihid, millel pole otsa ega haru . . .

Milliseid labaseid mehi on agentuuride juhatajaid, iseloomustab vast järgmine tõsiasi.

Tänavu ühel märtsikuu lõpupäevade hommikul astub ** linna posikontorisse üks selle linna ümbruskonna postiagentuuride juhatajaist ja pajatab rahakaartide vastuvõtjale ametnikule: „Olge head, kas võiks siin „kolumpia“ raha saata? Eesti pangast juhataja posti peale. Nemad „kolumpia“ raha vastu ei võta: ei olevat ühendust „kolumpia“ pankadega.“ Postiametnik kõhaleb ja vastab siis, et ega postki Kolumbiasse raha vastu võta. Palub aga siiski vähe oodata, et järele vaada, kas ei saaks sinna raha saata Inglismaa vahelalitusel.

Ei tea, kuidas ja millega asi oleks lõppenud, kuid agentuuri juhataja silmab korraga ametniku laual Eesti Olümpia komitee loterii pileteid. „O-o!“ imeslab ta: „teil neid veel suur hulk alles. Mina müüsin omad ära. Selle raha ma ära saata tahtsingi . . .“

Oh seda naeru nüüd! Naeravad ametnikud, naerab publik ja meile tuntud postiagentuuri juhataja, asjast ikka veel mitte midagi taibates, naerab kaasa, nõnda et vats väriseb . . . O. N.

Rahaoperatsioonidest postiagentuurides.

Praegu maksvate määruste ja juhtnõuõride järgi on rahaoperatsioonide toimetamine postiagentuuridega õige keeruliste toimingutega ja nii ütelda asjata töö ning ajaraiskamisega seotud. Näit. postiagentuuri juhataja võtab rahakaardi postile vastu, kannab selle registrist (vorm nr. 3) läbi ja annab saatjale ajutise kviitungi välja. Nüüd seab ta kahes eks. kokku vastava registri (vorm 13), samade andmetega kui eelmisegi registri ja saadab need ühes rahadega väärtkirjas kontroll-postikontorisse. Kontroll-kontor saab väärtkirja, peab selle kontroll-registrist läbi kandma, välja kirjutama kutselehe, siis avama ja lõpuks sisu tõelikkust kontrollima. Peale väärtkirja avamist ja sisu kontrollimist kirjutab kontroll-kontori ülem ühele juurelisatud registrile alla, missugune agentuuri juhatajale tagasi saadetakse, kuna teine eks. postkontori jääb. Nüüd sisendab kontroll-kontor oma ja juba kolmandat korda rahakaardi vastavasse sisendusregistrisse (vorm nr. 1), kirjutab välja sellekohase teadaande rahasaatjale, et agentuuris postile antud rahakaarti tõeste kontroll-kontoris saadud on. Kas ei ole siin asjata aja ja paberi raiskamist?

Pealegi tekitab see keeruline asjaajamine ka rahva seas arusaamatusi. Nii oli näit. keegi agentuuris raha postile annud ja kviitungi vastu saanud. Raha saabumisel kontroll-kontori saatis see oma korda ka kviitungi rahasaatjale, mis isiku arusaamatuse viis. Ta ilmub kontroll-kontori teadaande järgi, mida ta muidugi hoolega läbi lugenud ei ole, kontroll-kontori järel pärima, millistel põhjustel tema rahakaarti edasi saadetud pole. Seal saab muidugi talle arusaamatus selgitatud, kuid ta pidi selleks 40 või enam klm. ära käima. Sarnaseid juhtumisi on olnud mitu.

Kas tõesti pole võimalik rahaoperatsioonide toimetamise korda postiagentuurides teisiti ja lihtsamini korraldada? Usun, et hea tahtmise ja korralduse juures see täiesti võimalik on. Näit. võib korraldada

ka nii. Võtab agentuuri juhataja rahakaardi vastu, kannaks ta selle otse sisendusregistrisse (vorm nr. 1) ja saadaks rahakaardi ühes rahaga väärtkirjas ehk koguni lahtiselt sellekohase kaaskirja juures, millele oleks märgitud rahakaartide arv ja raha kogusumma, kontroll-kontorisse. Viimane tõendaks kviitungiga kättesaamist ja kannaks, iga üksikut rahakaarti sisendusregistrist läbi kandmata, päeva jooksul agentuuridest saadud summad otsekohe transfert-summade arvestikku. Rahakaardile vajutaks kontroll-templi jäljendi, mis tõendaks selle kontroll-kontoris saamist. Kuu lõpul saadaks agentuur rahakaartide sisendusregistri, ühes kontroll-kontorilt saadud kviitungiga ehk ilma, kontroll-kontorisse, kus need transfert-summade arvestiku juurde lisatakse. Nii jääks ära neljakordne rahakaartide läbikandmine registritest ja ei oleks ka mingisugusi muid raskusi.

J. Vahtra.

2. juulil pühitses riigiraudteevalitsuse ehitusdirektiooni noorem raamatupidaja Jaan Vahtra oma 25 a. raudtee-teenistuse juubelit.

Lõpetades Rakvere linnakooli, astus Vahtra 3. juulil 1902. aastal Põhja-Lääne raudtee Rakvere distantsi teenistusse kontoriamehnikuna, kus teenis kuni 1. aprillini 1919. a., mil nimetatud ametiasutus likvideeriti. Viimase viite aasta jooksul oli J. Vahtra seal arveametikuks-laoujuhatajaks.

Peale selle toodi Vahtra üle Tallinna, tol korral asutatava tee ja ehituse osakonna arve ja materjali osakonna organiseerimisele. Viimases, nüüd ümbernimetatud ehitusdirektiooniks, on Vahtra oma korrektsuse ja lahke vastutulekuga kõigi täieliku lugupidamise osaliseks saanud.

J. Vahtra teeneks tuleb lugeda ka hiljuti maksmapandud ehitusdirektiooni arvepidamise määruse väljaõttamist, missugune üks esimestest riigiraudteel. Juubilarile annetati kaasteenijate poolt väärtuslik kink. Kaasteenijad soovivad lugupeelud juubilarile head tervist ja edu veel kauaseks viljakaks töötamiseks.

Vastutav toimetaja A. MICHELSON.

Väljaandja: EESTI RAUDTEELASTE KESKÜHING.

A. Devis'e ja J. Magnus'e trükkikoda, Tallinnas.